

SAFDA TURISH. JOYIDA BURILISH

Xajiyev Muxiddin

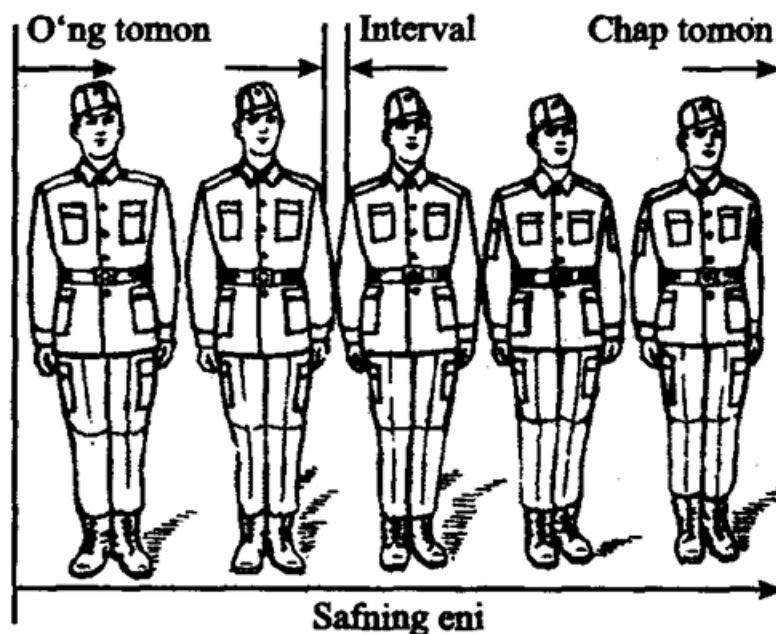
Farg`ona davlat universiteti Harbiy ta`lim fakulteti o`qituvchisi

Anatatsiya: Safda harbiy xizmatchilar saming muvaffaqiyatli usul va qoidalarini bajarishlari uchun uning elementlarini (harakatlarini), komanda qoidalarini bajarish va saflanish oldidan safdagi majburiyatlarini bilishlari lozim.

Kalit so'zlar: Saf, harbiy, xizmatchilar, usul, qoidalar, elementlar, harakatlar, majburiyatlar, saflanish.

SAF VA UNING ELEMENTIARI

Saf — harbiy xizmatchilar, kichik bo'linmalar va qismlarning Nizomga ko'ra piyoda va mashinalarda birgalikda harakat qilish uchun joylashuvi. Saf elementiari quyidagilar

Saf va uning elementlari.

Sherenga (yonma-yon O'ngtomon Interval Chap toman qator) — harbiy xizmatchi-larning belgilangan oraliq masofani saqlagan holda bir chiziqqa yonma-yon saf tortishidir, mashinalarning bir chiziqqa yonma-yon saf tortishi.

Qanot — safning o'ng (chap) chekkasi saf bir safning eni tomondan ikkinchi tomonga Saf va burilgan vaqtda qanotlar nomi uning elementlari.

o'zgarmaydi.

Old — safning harbiy xizmatchilar yuzlanib turgan (mashinalarning old) tomoni.

Orqa—oldga qarama-qarshi tomon.

Interval — safda yonma-yon turgan harbiy xizmatchilar (mashinalar), bo'linmalar va qismlar o'rtasidagi oraliq masofa.

Distantstya — safda oldinma-keyin turgan harbiy xizmatchilar (mashinalar), bo'linmalar va qismlar o'rtasidagi oraliq masofa.

Safiting eni — qanotlar o'rtasidagi masofa.

Safning bo'yi - birinchi sherengadan (oldinda turgan harbiy xizmatchidan) so'nggi sherenga (oxirida turgan harbiy xizmatchi) orasidagi, mashinalar bilan turganda esa birinchi chiziqda (oldinda) turgan mashinalar bilan so'nggi (orqadagi) chiziqda turgan mashinalar o'rtasidagi masofa.

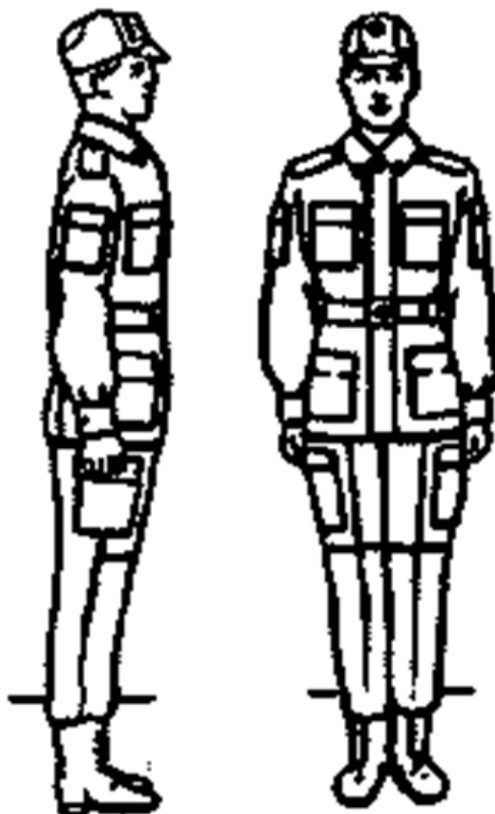
Serjant va askarning safga turish oldidagi, safdagi majburiyatlari

Quroli, o'ziga birkirilgan qurol-aslaha va harbiy texnika, o'qdori, shaxsiy himoya vositalari, qazish quroli, kiyim-kechak va anjomlari sozligini tekshirish: kiyimni to'g'rilash, anjomlarini o'ziga moslashtirish va to'g'ri taqish, o'rtog'iga kamchiliklarini tuzatishda yordam berish, safdagi o'z o'rnini bilish, unga tez va sustkashlik qilmasdan turish, harakat vaqtida to'g'ri va oldi-orqa, yon tomonlaridagi oraliq masofani saqlagan holda yurish, xavfsizlik talablariga rioya etish, ruxsatsiz safdan (mashinadan) chiqmaslik,

safda turgan vaqtda gaplashmaslik va chekmaslik, komandirining komanda va buyruqlariga diqqat bilan quloq solish, ularni boshqalarga halaqit bermay, tez va soz bajarish, buyruq va komandalarni boshqalarga o'zgartirmay baland ovozda va aniq yetkazishdan iborat.

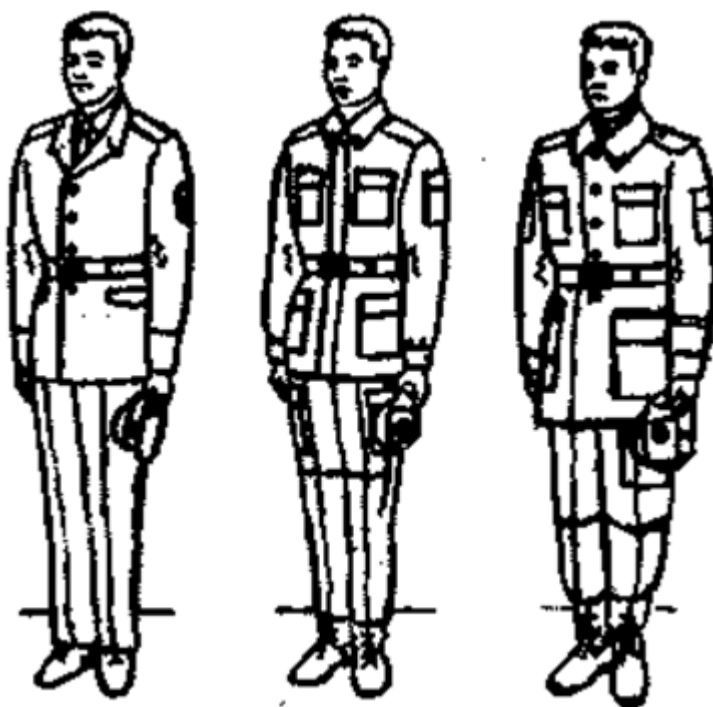
Safda turish va yurish usullari. Qurolsiz harakat qilish

"SAFLAN" yoki "ROSTLAN" komandalari berilganda qad rostlab turiladi (2-rasm).

Sunday komanda berilganda to'g'ri, zo'riqmasdan turiladi, tovonlar bir joyga qo'yiladi, oyoqlar uchi oldidagi chiziqqa to'g'rilanadi, ular bilan tovonlar kengligi bir xil bo'ladi, tizzalar bukilmaydi, lekin zo'riqtirilmaydi. Ko'krak keriladi, gavda biroz oldinga chiqariladi, qorin ichga tortiladi, yelkalar yoziladi, qo'llar tushirilganda kaftlar gavdaga qaratib yon tarafdin sonlarning o'rtasida (turadi) tutiladi. Barmoqlar yarim bukilib, oyoqlarga tegib turadi, bosh iyakni oldinga chiqarmasdan baland va to'g'ri tutiladi: to'g'ri 2-rasm Qad oldiga qarab turiladi. Darhol harakat qilishga rostlab turish. tayyor turish kerak bo'ladi. Buyruq berilgan va olingan, bildiruv berilgan, O'zbekiston Respublikasining davlat Madhiyasi yangragan paytlarda komanda berilmagan taqdirda ham qad rostlab turiladi. Harbiy salomalik qilgan, shuningdek, "ERKIN" komandasi berilganda, o'zini erkin qo'yib, o'ng va chap tizzani hiyol (sal) bukib, joydan qimirlamasdan, xotirani jam qilib va gaplashihnasdan turiladi.

"TO'G'RILANSIN" komandasi berilganda, safdagi joyidan jilmasdan, qurol, kiyim-kechak va anjomlar to'g'rilanadi. Zarur hollarda safdan chiqiladi, ruxsat uchun bevosita boshliqqa murojaat qilinadi. "TO'G'RILANSIN" komandasi oldidan "ERKIN" komandasi beriladi. Bosh kiyimlarini yechish uchun "Bosh kiyimlar (bosh kiyim) YECHILSIN", kiyish uchun esa "Bosh kiyimlar (bosh kiyim) KIYILSIN" komandasi beriladi. Zarur hollarda bir o'zi bo'lgan harbiy xizmatchilar bosh kiyimni komandasiz yechib kiyadi. Yechilgan bosh kiyim tushirilgan chap qo'lda kokardasi oldinga,

bosh kiyim kokardasi esa chapga qaratib ushlanadi (3-rasm).

Joyida turib burilishlar

Bir joyda turib burilishla: "O'ng-GA", "Chap-GA", "OrtGA" komandalari bilan bajariladi. Chapga va orqaga burilishlar chap, qo'l tarafiga, chap oyoqning tovonini va o'ng yoqning

uchida o'ngga burilish esa o'ng qo'l tarafga. o'ng oyoqning tovoni va chap. Bosh kiyim yechilgan oyoqning uchida bajariladi. holat: a) furajkada; b) dala

Burilishlar ikki bosqichda furajkasida; d) telpakda.

bajariladi:

birinchi bosqich — gavdani

to'g'ri tutgan holda burilish va tizzalarni bukmasdan gavdaning og'irligini oldinda turgan oyoqqa o'tkazish; ikkinchi bosqich — eng qisqa yo'l bilan ikkinchi oyoqri birinchisining yoniga qo'yish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "IKKINCHI JAHON URISHIDA O'ZBEKISTON SANOAT QURILISHI MAYDONCHASIGA AYLANISHI." IJODKOR O'QITUVCHI 2.23 (2022): 193-197.
2. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "IKKINCHI JAHON URISHIDA O'ZBEKISTON SANOAT QURILISHI MAYDONCHASIGA AYLANISHI." IJODKOR O'QITUVCHI 2.23 (2022): 193-197.
3. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "IKKINCHI JAHON URISHIDA O'ZBEKISTON SANOAT QURILISHI MAYDONCHASIGA AYLANISHI." IJODKOR O'QITUVCHI 2.23 (2022): 193-197.
4. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "IKKINCHI JAHON URISHIDA O'ZBEKISTON SANOAT QURILISHI MAYDONCHASIGA AYLANISHI." IJODKOR O'QITUVCHI 2.23 (2022): 193-197.
5. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "IKKINCHI JAHON URISHIDA O'ZBEKISTON SANOAT QURILISHI MAYDONCHASIGA AYLANISHI." IJODKOR O'QITUVCHI 2.23 (2022): 193-197.
6. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "IKKINCHI JAHON URISHIDA O'ZBEKISTON SANOAT QURILISHI MAYDONCHASIGA AYLANISHI." IJODKOR O'QITUVCHI 2.23 (2022): 193-197.
7. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "AMIR TEMURNING 1391 YILDA OLTIN O'RDAGA QILGAN HARBIY YURISHI." O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIIY TADQIQOTLAR JURNALI 1.11 (2022): 368-371.
8. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "AMIR TEMURNING 1391 YILDA OLTIN O'RDAGA QILGAN HARBIY YURISHI." O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIIY TADQIQOTLAR JURNALI 1.11 (2022): 368-371.
9. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "AMIR TEMURNING 1391 YILDA OLTIN O'RDAGA QILGAN HARBIY YURISHI." O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIIY TADQIQOTLAR JURNALI 1.11 (2022): 368-371.

10. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "AMIR TEMURNING 1391 YILDA OLTIN O'RDAGA QILGAN HARBIY YURISHI." O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIIY TADQIQOTLAR JURNALI 1.11 (2022): 368-371.
11. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "AMIR TEMURNING 1391 YILDA OLTIN O'RDAGA QILGAN HARBIY YURISHI." O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIIY TADQIQOTLAR JURNALI 1.11 (2022): 368-371.
12. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "AMIR TEMURNING 1391 YILDA OLTIN O'RDAGA QILGAN HARBIY YURISHI." O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIIY TADQIQOTLAR JURNALI 1.11 (2022): 368-371.
13. Olimjonovich, Umarov Ismoiljon. "AMIR TEMURNING 1391 YILDA OLTIN O'RDAGA QILGAN HARBIY YURISHI." O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIIY TADQIQOTLAR JURNALI 1.11 (2022): 368-371.
13. Мамажонов, Р. А., & Ахунов, И. И. (2020). ҲАРБИЙ-ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИДА БАДИИЙ АДАБИЁТ, КИНО, ТЕАТР ВА ТАСВИРИЙ САЊЪАТНИНГ АҲАМИЯТИ. *Интернаука*, (22-3), 64-66.
14. Мамажонов, Р. А., Тилаволдиев, Ш. Х., & Тўхтаназаров, И. И. (2020). ЁШЛАРНИНГ ҲАРБИЙ-ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИДА ЖАНГОВАР ВА МЕҲНАТ ШУХРАТИ МУЗЕЙЛАРИНИНГ ЎРНИ. *Интернаука*, (21-3), 74-75.
15. Akramovich, M. R. (2023). Patriotism and its Importance in Involving Young People in the Armed Forces. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*, 17, 31-33.
16. Akramovich, M. R. (2023). PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL DIRECTION OF YOUNG PEOPLE.
17. Мамаджонов, Р. (2023). "VII-VIII ASRLARDA ARAB XALIFALIGI ISTILOSIGA QARSHI KURASHDA MAHALLIY HUKMDORLARNING O'RNI VA ROLI" MAVZUSIGA OID INGLIZ TILLI TADQIQOTLAR TAHLILI. *Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари/Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук/Actual Problems of Humanities and Social Sciences.*, 3(S/5).
18. Siddiqov, B. S., & Mexmonaliyev, S. N. (2022). PEDAGOGIK AMALIYOTNING BO'LAJAK O'QITUVCHINING KASBIY TAYYORGARLIK FAOLIYATIDA TUTGAN O'RNI. *Academic research in educational sciences*, 3(1), 10-16.
19. Siddikov, B. S. (2023). MORAL VIEWS OF HUSSAIN VOIZ KOSHIFI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(4-2), 39-42.
- MAZMUNI, T. M. A. J. V. Sh. N. Mexmonaliyev–Farg'ona davlat universiteti 2-bosqich magistranti SS Evatov–Farg'ona davlat universiteti o'qituvchisi OA Tursunov–Farg'ona politexnika instituti akademik litsey o'quvchisi. *FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI*, 275.